

Vuxenpsykiatrins skyldigheter för patientens barn

Elin Lindén, socionom

I min profession träffar jag en bostadslös
ensamstående man i 50-årsåldern med svår
depression...

Utgå från ett barnrättsperspektiv

Upptäck om patienten har barn

När en förälder drabbas av en psykisk sjukdom drabbas även barnen.

Sjukhusvårdade med psykiatrisk diagnos 20-59 år som är folkbokförda i hushåll med minderåriga barn:

- 14 procent av männen
- 30 procent av kvinnorna

Betydligt fler patienter inom öppenvård psykiatri och primärvård är föräldrar med psykisk sjukdom som lever med sina barn.

Initiera stöd till barn och föräldrar

Barn till patienter i vuxenpsykiatri:

- Saknar kontakt med vuxenpsykiatri
- Saknar **information om förälderns sjukdom**
- Saknar **någon att prata med om sin oro för föräldern**

Föräldrar i vuxenpsykiatri:

- Vill få **prata om barnen** och deras livssituation.
- Få **stöd i föräldrarollen.**

FN:s konvention om barnets rättigheter

- **Artikel 2** Alla barn har lika värde och rättigheter
- **Artikel 3** Beakta **barnets bästa** i alla åtgärder som rör barn.
- **Artikel 6** Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- **Artikel 12** Barn har rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och **få dem beaktade**
- **Artikel 27** Barn har rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. (Staten har ansvar att tillhandahålla bistånd och utarbeta stödprogram särskilt i fråga om mat, kläder och **bostad**.)
- **Artikel 31** Barn har rätt till vila och **fritid**, lek och rekreation

Föräldrars och statens ansvar

- Båda föräldrarna har **gemensamt ansvar** för barnets uppfostran och utveckling. Föräldrar har **huvudansvaret** för barnets uppfostran och utveckling..
- Staten ska ge lämpligt bistånd till föräldrar och vårdnadshavare
- Alla offentliga aktörer har ansvar och **skyldighet** att gripa in när föräldrar inte klarar av sin föräldraroll och när barnets rättigheter inte tillgodoses inom familjen.

**Beakta barnets
bästa**

**Ge information,
råd och stöd**

Samverka

HSL 5 kap. 6-8 §§

När hälso- och sjukvård ges till barn ska **barnets bästa** särskilt beaktas.

Ett barns behov **av information, råd och stöd** ska särskilt beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom eller skada eller ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar. Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Hälso- och sjukvården ska på socialnämndens initiativ, i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, **samverka** med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs.

Förälder med psykisk sjukdom

Om föräldern är fullt upptagen av sina egna behov kan hen ha **svårigheter i föräldraskapet**, t ex:

- Upprätthålla sitt tålamod
- Ge kontinuitet och förutsägbarhet i vardagen
- Ha en förvrängd bild av barnets situation
- Sakna känslighet för att förstå eller bekräfta barnets behov
- Känner sig föräldern utlämnad och otrygg kan barnet få bekräfta och tillfredsställa förälderns behov istället för att få sina egna behov tillfredsställda.

Idealisera inte den friska förälderns förmåga. Professionella bör inte avhålla sig från att erbjuda familjen stöd för att det finns en frisk "välfungerande" förälder .

Barn till förälder med psykisk sjukdom

- Lätthanterlig, ansvarsfull, duktig, överdrivet snäll, plikttrogen och flitig i skolan. Svårt att uppfatta egna behov och känslor.
...eller på något helt annat sätt
- Ledsen, isolerar sig, utagerande, konfliktskapande, koncentrationssvårigheter, överkänslig, lätt för att börja gråta när något går emot, ljuga, skolka.
- Riskgrupp för att själva utveckla psykiska och sociala problem under uppväxten eller som vuxna.

**Psykisk
sjukdom
samvarierar
ofta med
andra
riskfaktorer**

Var uppmärksam på bland annat:

- Missbruk
- Bristande socialt nätverk
- Våld i nära relation
- Bostadslöshet
- Arbetslöshet
- Ekonomiska svårigheter

...som ökar familjens sårbarhet och därmed även barnens utsatthet.

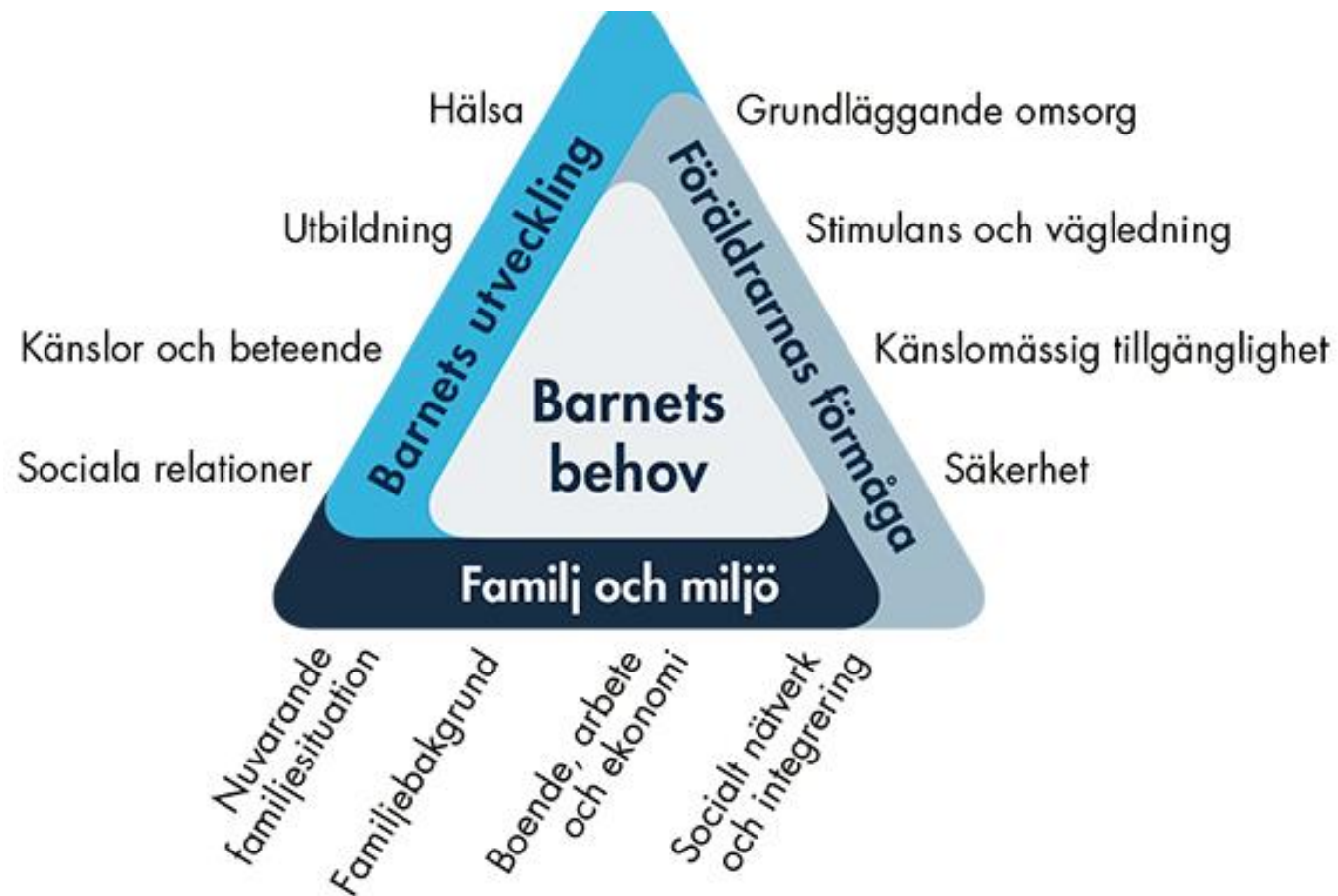
Samtal med barn

- Samtal om barnets situation för att fånga upp oro, risker och skydd.
- Samtal med information om förälderns sjukdom som ger barn möjlighet att ställa frågor
- Barngrupper av olika typer
- Familjestöd i samverkan mellan psykiatri och socialtjänst

Skyldighet att anmäla oro till socialtjänsten

- Skyldighet att anmäla oro om ett barn eller ett syskon
- Även om barnet får stöd inom ramen för din verksamhet frångår det inte hälso- och sjukvården dess anmälningskyldighet.

Tips för att skriva en bra anmälan

Frågor & funderingar?